

4. Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України: Закон України від 03.03.2022 р. № 2114-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2114-20#Text> (дата звернення: 17.04.2024).

5. Про затвердження Порядку застосування зброї і бойової техніки з'єднаннями, військовими частинами і підрозділами Збройних Сил під час виконання ними завдань щодо відсічі збройної агресії проти України: Постанова Кабінету Міністрів України від 10.10.2018 р. № 828. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/828-2018-%D0%BF#n8> (дата звернення: 17.04.2024).

6. Вогнепальна зброя під час війни: правила та відповідальність. Громадська спілка «Мережа правового розвитку»: веб-сайт. URL: <https://ldn.org.ua/consultations/vohnepal-na-zbroia-pid-chas-viyny-pravyyla-ta-vidprovidal-nist/> (дата звернення: 17.04.2024).

7. Про затвердження Положення про функціональну підсистему «Єдиний реєстр зброї» єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ: Наказ МВС України від 10.01.2022 р. № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0090-22#Text> (дата звернення: 18.04.2024).

8. Про затвердження Інструкції з організації функціонування криміналістичних обліків Експертної служби МВС: Наказ МВС України від 10.09.2009 р. № 390. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/re16979> (дата звернення: 18.04.2024).

9. Лебідь С.О., Шевчук О.Ю. Проблеми використання балістичних обліків у розкритті злочинів в умовах воєнного стану. *Редакційна колегія*, 2023, с. 90.

10. Про Зброю: Проект Закону від 02.09.2019 р. № 1222. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/JI00310A?an=2> (дата звернення: 18.04.2024).

11. Про право на цивільну вогнепальну зброю: Проект Закону України від 23.06.2021 р. № 5708. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/JI05576A> (дата звернення: 18.04.2024).

УДК 342.7(043.2)

Літвінчук Б.С., здобувачка вищої освіти
другого (магістерського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Панова О.О., д.ю.н., професор

МІЖНАРОДНІ МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ДІТЕЙ ПІД ЧАС ВОЄННОГО КОНФЛІКТУ

Діти це особлива категорія населення, яка потребує захисту, зважаючи на їхню вразливість та неможливість повноцінно захистити себе самостійно в силу віку. В Україні охорона дитинства є стратегічним загальнонаціональним пріоритетом який особливо посилюється в умовах збройних конфліктів. Станом на березень 2024 року за офіційною інформацією ювенальних прокурорів в нашій державі 535 дітей загинули

та понад 1254 отримали поранення різного ступеня тяжкості. Окрім цього, слід зазначити, що велика кількість дітей змушені були покинути рідні домівки і звикають до життя за кордоном, що зумовлює збільшення стресових ситуацій в їхньому житті, що призводить до психологічних проблем. Надзвичайно важливо сприяти захисту дітей під час будь яких воєнних конфліктів у світі, а тому доцільно проаналізувати міжнародні механізми їхнього захисту.

Перш за все хочемо звернути увагу на Конвенцію про права дитини, яка передбачає, що держави-учасниці зобов'язані вживати всіх можливих заходів з метою забезпечення захисту дітей, яких торкається збройний конфлікт, та догляду за ними. Окрім цього, держави-учасниці мають вживати всіх необхідних заходів для сприяння фізичному та психологічному відновленню та соціальній інтеграції дитини, яка є жертвою збройних конфліктів. Саме Конвенцією ООН про права дитини гарантується право на статус біженця, право на захист у збройному конфлікті, який включає в себе дотримання стосовно дитини норм гуманітарного права, зокрема, у частині заборони залучення дітей до військових дій, заборони депортації [1]. Доцільно згадати й Факультативний протокол до Конвенції про права дитини щодо участі дітей у збройних конфліктах, який передбачає, що держави-учасниці зобов'язуються вжити всіх можливих заходів для забезпечення того, щоб військовослужбовці їхніх збройних сил, які не досягли 18-річного віку, не брали безпосередньої участі у воєнних діях. Вказаний протокол також зобов'язує держав-учасниць вживати заходів щодо попередження вербування і використання у воєнних діях осіб, які не досягли 18-річного віку, озброєними групами, відмінними від збройних сил держави. Попередження вербування і використання дітей включає вжиття правових заходів, необхідних для заборони і криміналізації такої практики [2]. Надзвичайно цінними є положення Женевської конвенції про захист цивільного населення під час війни. Так, вказана Конвенція наголошує про здійснення всіх заходів для того, щоб діти до 15 років, які осиротіли чи були розлучені зі своїми сім'ями внаслідок війни, не залишалися напризволяще [3]. Додатковий Протокол I до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року (Протокол I) від 8 червня 1977 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів в ч. 1 ст. 77 закладає принцип особливого захисту: «Діти повинні бути об'єктом особливої поваги і захищені від будь-якої форми непристойного посягання. Сторони, що перебувають у конфлікті, надають їм необхідну турботу та допомогу, чи то через їх вік, чи з будь-якої іншої причини». Пунктом 4 ст. 77 вказаного Протоколу чітко вказується, що діти, якщо вони заарештовані, затримані чи інтерновані з причин, пов'язаних із збройним конфліктом, утримуються в приміщеннях, відокремлених від приміщень для дорослих, за винятком випадків, коли вони є частиною сім'ї та розміщуються як

сім'я [4]. Важливим міжнародно-правовим документом щодо захисту дітей під час війни є Декларація про захист прав жінок і дітей в надзвичайних обставинах і в період збройних конфліктів від 14 грудня 1974 року. Відповідно до її положень діти, що опинилися в умовах озброєних конфліктів або ті, що проживають на окупованих територіях, не повинні залишатися без їжі, медичної допомоги або інших невід'ємних прав відповідно до актів міжнародного права. Окрім цього, держави мають робити всі необхідні кроки, щоб домогтися заборони переслідування, тортур, каральних заходів, насильства проти дітей. Всі форми репресій та жорстокого, нелюдського поводження дітьми, включаючи ув'язнення, розстріли, масові арешти, руйнування житла, що здійснюються воюючими сторонами в ході військових операцій або на окупованих територіях, вважаються злочинними [5].

Говорячи про сьогоднішній день, в нашій державі діють міжнародні програми, які допомагають дітям під час війни як матеріально так і психологічно. Наприклад, *Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ) разом із Міністерством освіти і науки України, Українським інститутом когнітивно-поведінкової терапії та Всеукраїнським громадським центром «Волонтер» запустили проект психологічної підтримки «ПОРУЧ»*. Це онлайн та очні групи психологічної підтримки для підлітків, чиє звичне життя зламала війна. Психологи працюють для того, щоб пережитий досвід дітей не залишився травмою на все життя. Окрім цього, у відповідь на виклики війни ЮНІСЕФ розпочав в Україні масштабну програму гуманітарної підтримки «Спільно», яка забезпечує дітей та їхні родини соціальними послугами та захистом, надають грошову допомогу для незахищених родин із дітьми, які постраждали через війну та потребують фінансової підтримки.

Отже, під час воєнних конфліктів особливу увагу слід звертати на захист дітей, які однозначно не повинні відчувати негативні наслідки таких конфліктів на собі. Проте, як показує практика, на жаль, неможливо повністю уникнути психологічних проблем та негативних стрес-факторів, а також смертей дітей. Не зважаючи на проаналізовані механізми та гарантії захисту прав дітей багато залежить від держав, які безпосередньо вступають у збройний конфлікт. На прикладі України, ми спостерігаємо що агресор не зважає на норми гуманітарного права що стосуються захисту дітей, про що свідчать підступні обстріли внаслідок яких є поранені та загиблі серед дітей, скидання авіабомб на театр у Маріуполі, з надписом «діти», примусова депортація та розстріли дітей під час спроб евакуації. Проте, наша держава, зі своєї сторони докладає зусиль задля дотримання прав дітей, створює ефективні гарантії реалізації прав дітей в умовах збройного конфлікту, здійснює соціальні функції, особливо у галузі охорони здоров'я та освіти, надає психологічну та лікарську допомогу дітям, які постраждали від насилля внаслідок збройної агресії.

Література

1. Конвенція про права дитини від від 20 лист. 1989 року. Законодавство України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text (дата звернення: 17.04.2024 року).

2. Факультативний протокол до Конвенції про права дитини щодо участі дітей у збройних конфліктах від 01.01.2000 року. Законодавство України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_795/ed20040623#Text (дата звернення: 17.04.2024 року).

3. Женевська конвенція про захист цивільного населення під час війни від 12 серп. 1949 року. Законодавство України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154#Text (дата звернення: 17.04.2024 року).

4. Додатковий Протокол I до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року (Протокол I) від 8 черв. 1977 року. Законодавство України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_199#o556 (дата звернення: 17.04.2024 року).

5. Декларація про захист прав жінок і дітей в надзвичайних обставинах і в період збройних конфліктів від 14 груд. 1974 року. Законодавство України. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/169632___169632 (дата звернення: 17.04.2024).

УДК 343(043.2)

Мороз Д.І., здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Майстро Д.М., старший викладач

АНАЛІЗ ВБИВСТВА БАЛЕТМЕЙСТЕРКИ МАРІЇ ХОЛОДНОЇ

У Харкові, 17 лютого 2024 року була жорстоко вбита балетмейстерка Театру музичної драми Марія Холодна. Її вбивство мало особливо трагічний характер, і розслідування, проведене поліцією, виявило низку моторошних деталей, що нагадують сценарій фільму жахів.

Балетмейстерка Марія Холодна була знайдена мертвою через тиждень після її зникнення. Підозрюваним у злочині є її чоловік, з яким вона планувала розлучитися. Відповідно до висновків поліції, 17 лютого чоловік відвідав Марію з валізою на колесах, щоб забрати речі, але після цього її більше ніхто не бачив. На записі з камери відеоспостереження видно, що після візиту чоловіка жінка не виходила з під'їзду.

Чоловік спочатку заявив, що не знає про зникнення дружини і що вона, ймовірно, знайшла іншого. Однак поліцейські встановили, що підозрюваний мав доступ до її месенджерів та стежив за її пересуваннями. Після вбивства чоловік інсценував романтичний вечір у квартирі, щоб